

Planisaziun da las finanzas – In instrument prezios per regular la vischnanca

Examinaziun dal punct central: planisaziun da las finanzas

Las vischnancas fan ina planisaziun da las finanzas, actualiseschan quella mintga onn en il senn d'ina planisaziun successiva e la suttamettan a la radunanza communal u al parlament communal per enconuschientscha.

L'Uffizi da vischnancas dal Grischun (UV) è vegnì a savair l'onn 2023 en il rom d'ina uschenumnada controlla dal punct central tar tut las 101 vischnancas politicas, sche las pretensiuns giuridicas per far la planisaziun da las finanzas vegnan observadas e co ch'il process da planisaziun da las finanzas è.

L'analisa ha mussà che la gronda part da las vischnancas politicas fa ina planisaziun da las finanzas. Pertutgant il process da la planisaziun da las finanzas èn vegnidadas constatadas grondas differenzas.

L'adempliment da las incumbensas communalas vegn influenzà en moda decisiva da las cundiziuns generalas ch'èn limitadamain regulablas – sco per exempel refurmas tar la Confederaziun e tar il chantun u il svilup demografic – sco er dals basegns da las differentas gruppas en mira. Medemamain han ils augments dals custs sin tscherts champs d'incumbensa u la partenza d'in pajataglia cun fermas finanzas per regla in effect negativ sin las finanzas da la vischnanca.

Ponderaziuns strategicas, tge incumbensas che vegnan ademplitadas, tge meds finanzials che vegnan duvrads per quai e tge influenzas che quels han a vista mesauna ed a lunga vista sin las finanzas, èn enormamain centralas per mintga executiva.

En singulas vischnancas principalmain pli pitschnas sa focussescha l'executiva bleras giadas sin activitads operativas. Ponderaziuns strategicas vegnan negligidas. Savens manca a l'executiva ed al personal administrativ er l'experiencia pratica cun instruments da direcziun e da regulaziun formalisads.

Regulaziun strategica da la vischnanca

La regulaziun strategica da la vischnanca è ina incumbensa impurtanta da l'executiva. Bain n'èsi betg prescrit da far ina strategia communal sco er in program da legislatura. Tuttina tiran intginas executivas a niz quests instruments per la regulaziun strategica da la vischnanca. En la strategia communal fixescha l'executiva sias finamiras a lunga vista per il svilup da la vischnanca. Il program da legislatura vegn per regla deducì da la strategia communal. En el definescha l'executiva sias finamiras per la perioda d'uffizi vegninta. Cun la planisaziun da las finanzas – che sa basa cun raschun sin il program da legislatura – po l'executiva regular activamain a curta fin a media vista il svilup da la vischnanca.

Planisaziuns da las finanzas da las vischnancas grischunas

La Lescha da finanzas dal chantun Grischun (LFC; DG 710.100) oblighescha las vischnancas politicas da far ina planisaziun da las finanzas per la planisaziun e per la regulaziun a vista mesauna. Questa planisaziun da las finanzas duai render visiblas las consequenzas finanzialas da l'adempliment da las incumbensas planisà e mussar ils svilupps en las finanzas da la vischnanca. Eventuals fauss svilupps vegnan uschia percepids baud.

La planisaziun da finanzas è adina er ina impressiun mumentana da la data, nua ch'ella vegn fatga. En il senn d'ina uschenumnada planisaziun successiva sto ella perquai vegnir repassada ed actualisada mintga onn. Las consequenzas finanzialas da las midadas en l'adempliment da las incumbensas u da novas enconuschientschas ed infurmaziuns daventan uschia visiblas. En emprima lingia na sa tracti betg da quantifitgar exactamain las expensas e las entradas. Bler pli impurtant èsi, che l'executiva sa fatschentia detagliadamain cun il svilup prognostigà da las finanzas. En cas da fauss svilupps po ella uschia intradar baud mesiras adattadas e garantir finanzas saunas.

La gronda part da las vischnancas fa mintga onn ina planisaziun da las finanzas fundada e cun confurmitad legala. Il process da la planisaziun da las finanzas ha lieu en questas vischnancas en moda fitg structurada. Ils differents pass dal process han terminis che figureschan en il program da lavur annual da l'executiva e da l'administraziun. Tut las commembras ed ils commembers da l'executiva èn integrads en il process da la planisaziun da las finanzas. Per las lavurs operativas – sco per exempel la procuraziun d'infurmaziuns – survegn l'executiva il sustegn dal personal administrativ. Las expensas d'investiziun planisadas sa basan sin offertas u sin calculaziuns dals custs concretas. Las ulteriuras expensas ed entradas vegnan calculadas u prognostigadas realisticamain. Las consequenzas finanzialas da las midadas essenzialas en l'adempliment da las incumbensas vegnan resguardadas en onns da planisaziun respectiv. L'executiva analisescha ils resultats da la planisaziun ed accorda quels cun sias finamiras da la politica da finanzas. La planisaziun da las finanzas vegn suttamessa a la radunanza communal u al parlament communal – per regla ensemen cun il preventiv – per enconuschientscha.

En intginas paucas vischnancas vegn fatga la planisaziun da las finanzas d'in commember da l'autorità u d'ina persona administrativa suletta «en il quiet chamberlet». Savens vegnan las expensas e las entradas stimadas qua mo en moda rudimentara u simplamain cumpletadas sistematicamain cun las cifras dal quint annual. Per questas vischnancas pari dad esser ina sfida (memia) gronda da far ina planisaziun da las finanzas realistica e fundada, il niz concret da la planisaziun da las finanzas n'enconuschan ellas betg ubain ch'i mancan las resursas da personal e/u las enconuschientschas spezializadas per tala. En tals cas na vegn la planisaziun da las finanzas er betg preschentada – ni a l'executiva totala, ni a la radunanza communal.

La planisaziun da las finanzas è ina scienza exacta che sto furnir resultats precis. Savens han ils resultats effectivs dentant (fitg) grondas differenzas envers ils resultats da la planisaziun da las finanzas. En tals cas patescha la credibladad da la planisaziun da las finanzas. Ses niz sco instrument da planisaziun e da regulaziun a vista mesauna è limità en questas vischnancas. Ina planisaziun da las finanzas fundada ed actuala duess sa chapir da sazez per mintga vischnanca moderna e prospectiva. La planisaziun da las finanzas guida l'executiva a regular activamain il svilup da la vischnanca, a procurar per ina grevezza fiscala stabila ed a garantir finanzas saunas.

Process da la planisaziun da las finanzas en tschintg pass

La planisaziun da las finanzas actuala è ina gronda plivalur per mintga executiva. In process da la planisaziun da las finanzas structurà è pia raschunaivel e convergent. Il process che sa repeta mintga onn po per exempel vegnir sutdividi en ils suandants tschintg pass:

Pass 1 Definir cundiziuns generalas e finamiras

Sco emprim pass impurtant sto l'executiva definir las cundiziuns generalas essenzialas ch'èn relevantas per la vischnanca sco er las finamiras da la politica finanziaria ed economica ch'ella vulesc cuntanscher durant la perioda da planisaziun.

A maun da questas uschenumnadas datas fundamentalas vegn planisà l'adempliment da las incumbensas per la perioda da planisaziun.

Pass 2 Far prognosas e supposiziuns

Per declarar las tendenzas expressivas pertutgant las expensas e las entradas durant la perioda da planisaziun èn necessarias calculaziuns, prognosas realísticas e supposiziuns uschè exactas sco pussaivel. Bleras giadas vegnan las expensas prognostigadas en moda plitgusch generusa e las entradas conscientamain en moda plitgusch precauta. Uschia survegn l'executiva bain ina libertad d'agir in pau pli gronda sin nivel politic e finanziar, l'expressiun dals resultats da la planisaziun vegn però restrenschida.

Pass 3 Far in plan da finanzas

Per mintga onn da la perioda da planisaziun vegnan fatgs in quint d'investiziun ed in quint economic cun las expensas planisadas e cun las entradas previsas. A maun da quests quints da la planisaziun vegn prognostigà il svilup da las finanzas. Per cumparegliar cuntegna il plan da finanzas er las datas dal quint annual approvà da l'onn precedent e dal preventiv da l'onn da gestiun current.

Pass 4 Accordar ils resultats da la planisaziun cun las finamiras

En il cas ideal correspundan ils resultats da la planisaziun da las finanzas a las finamiras definidas. Cas cuntrari ha l'executiva differentas pussaivladads d'accordar l'adempliment da las incumbensas cun sias finamiras. Da quai fai part da priorisar las expensas d'investiziun, da realisar il potenzial da spargn e d'optimaziun ch'è avant maun tar las incumbensas ch'ella regulescha sezza u da trair a niz la libertad d'agir per far adattaziuns da las taglias e da las taxas causalas.

Pass 5 planisaziun da las finanzas

La planisaziun da las finanzas sto vegnir suttamesa a la radunanza communal u al parlament communal – mintgamai il pli tard cun l'approvaziun dal preventiv – per enconuschientscha. Ella n'è betg lianta giuridicamain.

Il princip il pli impurtant a chaschun da la preschentaziun da la planisaziun da las finanzas è ina comunicaziun che tegna quint dals basegns dals retschaviders.

Infurmaziuns detagliadas pertutgant ils singuls pass dal process da la planisaziun da las finanzas chattais Vus en noss Mussavia per la planisaziun da las finanzas per las vischnancas grischunas, ediziun 2019

[Mussavia per la planisaziun da las finanzas per las vischnancas grischunas](#)

Gugent As dat er Daniel Wüst, manader da la partiziun Contabilitad, Uffizi da vischnancas dal Grischun, ulteriuras infurmaziuns davart il process da la planisaziun da las finanzas. Vus al cuntanschais per telefon (081 257 23 83) u per e-mail (daniel.wuest@afg.gr.ch).

Tips per il process da la planisaziun da las finanzas

Fixar termins per il process da la planisaziun da las finanzas en il program annual da l'executiva e da l'administraziun e planisar avunda temp per il process.

Integrar tut las commembras ed ils commembers da l'executiva en il process da la planisaziun da las finanzas. Las infurmaziuns dals differents departaments u champs spezialisads èn essenzialas per far ina planisaziun da las finanzas fundada ed actuala. Raschunaivlamain vegn formalisada e consultada liantamain la savida da la persuna responsabla.

La chapaivladad dals resultats da la planisaziun s'augmenta, sche las cundiziuns generalas e las finamiras definidas vegnan documentadas e communitgadas.

Resguardar las midadas essenzialas en l'ademplant da las incumbensas durant ils onns da planisaziun respectivs.

Fixar las expensas d'investiziun sin basa d'offertas u da calculaziuns dals custs concretas.

Duvrar ina preschentaziun grafica surveaivla per declerar la planisaziun da las finanzas a la radunanza communal u en il parlament communal.